

ТРУДОВЕ ПРАВО І ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Віктор Костюк,
доктор юридичних наук, доцент,
заступник завідувача відділу
Апарату Верховної Ради України

Іван Яшкевич,
кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри приватного права
Національного університету
«Києво-Могилянська академія»

УДК 342.734:35.08+34.01

Конституційне право на державну службу через призму новітнього законодавства: науково-теоретичний аспект

Просування України по шляху розбудови ефективної моделі демократичної, соціальної та правової держави, активізація громадянського суспільства, утвердження принципів верховенства права, пріоритетності прав та свобод людини по відношенню до публічно-владних інституцій

зумовлює необхідність системного та комплексного реформування державної служби. Інституційні новації державної служби мають бути скеровані у напрямку незворотності демократичних перетворень у правових відносинах суспільства, особи та держави, їх ефективності, доступнос-

ті прав та свобод людини, виходячи із національного та міжнародного досвіду, стандартів [1, с. 21–33], [2, с. 20–25], [3, с. 26–32].

Утвердження системної реформи державної служби пов'язано із практичною реалізацією положень Конституції України (ст. 3), [4] у якій проголошено, що «людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю». При цьому законодавець передбачає низку концептуальних засад правових відносин держави та людини, зокрема: права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; держава відповідає перед людиною за свою діяльність; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Реалізація зазначених конституційних засадничих норм означає, що інститут державної служби має бути підпорядкованим забезпеченню та гарантуванню усього комплексу прав та свобод людини.

Ще одним важливим аспектом проведення зазначеної реформи є її зв'язок із правом на державну службу як одним із конституційних прав людини. Адже від реалізації та гарантування цього права залежить ефективність та дієвість державної служби, рівень та якість виконання покладеної на неї мети, завдань та повноважень. Конституція України (ст. 38) встановлює, що громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих референдумах, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Також громадяни користуються рівним правом доступу до державної служби, а також до служби в органах місцевого самоврядування. Характеризуючи право на державну службу, варто наголосити, по-перше, це право тісно пов'язане та обумовлене правом на працю; по-друге, його реалізація та гарантування пов'язано із зайняттям посад дер-

жавної служби; по-третє, це право виступає ключовим елементом правосуб'єктності державного службовця; по-четверте, це право зумовлює виникнення, зміну та припинення службово-трудова відносин.

Слід відзначити, що протягом 1993–2017 рр. в Україні було ухвалено три окремі закони про державну службу [5], [6], [7]. Теоретико-правовий й аналіз цих законодавчих актів засвідчує, що вони не забезпечили формування в Україні дієвої, професійної моделі державної служби. Значною мірою, такий висновок пов'язаний із недосконалістю права на державну службу, виходячи із наступних чинників: відсутність належного та адекватного законодавчого забезпечення; неузгодженість трудового законодавства та законодавства про державну службу; наявність політико-правового впливу; недостатність забезпечення доступності, відкритості та прозорості державної служби; недосконалість механізмів реалізації та гарантування права на державну службу та інших пов'язаних із ним прав; недосконалість механізмів правової охорони та захисту; відсутність належної мотивації щодо державної служби; недосконалість правосуб'єктності державних службовців; недосконалість та суперечливість обмежень та заборон; недосконалість службово-трудова правовідносин; відсутність якісних механізмів протидії корупції; недосконалість державного нагляду та громадського контролю тощо. За таких обставин, право на державну службу потребує якісного і системного реформування, наповнення належним правовим змістом. При цьому, Кодекс законів про працю України [8], інші акти трудового законодавства досить фрагментарно регламентують службово-трудова відносини, які впливають із права на державну службу. Якісних новацій у законодавче забезпечення права на державну службу також не було внесено, у зв'язку із ухваленням Верховною Радою України ще 10 грудня

2015 року нового Закону України «Про державну службу», який, не зважаючи на його начебто реформаторський характер, не зміг посилити інституційні зміни у цій сфері. Очевидно, що в умовах формування новітньої моделі державної служби, положення зазначеного Закону потребують системного перегляду та переосмислення, з урахуванням національного та міжнародного досвіду, новітніх кодифікаційних процесів з питань праці.

Метою наукової статті є науково-теоретичне дослідження права на державну службу через призму новітнього законодавства. У юридичній літературі зазначена проблематика частково розглядалася у працях таких вчених-юристів як: В. С. Венедіктов, І. В. Зуб, М. І. Іншин, М. М. Клемпарський, В. Л. Костюк, Д. Є. Кутоманов, С. С. Лукаш, А. Р. Мацюк, В. О. Петришин, П. Д. Пилипенко, С. М. Прилипка, О. І. Процевський, Г. І. Чанишева, В. І. Щербина, Н. М. Хуторян, О. М. Ярошина та ін. Визнаючи вагомий вклад, наукові напрацювання цих та інших вчених у розвиток доктрини державної служби, доречним буде підкреслити, що питання новітнього розуміння права на державну службу, його законодавче закріплення є складовою здійснення новітніх реформ у суспільстві і державі, посилення дієвості, ефективності та прозорості механізмів реалізації, гарантування та правової охорони, а тому потребують додаткової уваги науковців, експертів, інших зацікавлених осіб.

Насамперед, досліджуючи право на державну службу за новітнім законодавством України, варто звернути увагу на теоретико-правові підходи до розуміння сутності та принципів державної служби. Право на державну службу впливає із суті права на працю при зайнятті посад державної служби [9]. У юридичній літературі наголошується на тому, що державна служба включає сукупність суспільних відносин, врегульованих

нормами права, що виникли із застосування праці в сфері державної діяльності [10, с. 7]. М. І. Іншин справедливо підкреслює, що державна служба є складним соціально-правовим інститутом, який являє собою систему правових норм, що регламентують державно-службові відносини, тобто права, обов'язки, обмеження, заборони, стимули, відповідальність службовців у сфері проходження і припинення службово-трудова відносин [1, с. 16]. Слід підкреслити, що у новій редакції Закону України «Про державну службу» надається достатньо складне та дискусійне розуміння державної служби як «публічна, професійна, політично неупереджена діяльність із практичного виконання завдань і функцій держави, зокрема щодо: 1) аналізу державної політики на загальнодержавному, галузевому і регіональному рівнях та підготовки пропозицій стосовно її формування, у тому числі розроблення та проведення експертизи проектів програм, концепцій, стратегій, проектів законів та інших нормативно-правових актів, проектів міжнародних договорів; 2) забезпечення реалізації державної політики, виконання загальнодержавних, галузевих і регіональних програм, виконання законів та інших нормативно-правових актів; 3) забезпечення надання доступних і якісних адміністративних послуг; 4) здійснення державного нагляду та контролю за дотриманням законодавства; 5) управління державними фінансовими ресурсами, майном та контролю за їх використанням; 6) управління персоналом державних органів; 7) реалізації інших повноважень державного органу, визначених законодавством». По-перше, видається недостатньо системним пропонований перелік повноважень органів держави. По-друге, за змістом Конституції України (ст.ст. 6, 19) повноваження органів державної влади визначаються на основі норм Конституції та законів України.

Сучасна концепція права на державну службу зумовлена інститутом-

ційними принципами, які забезпечують її належне функціонування. Ю. П. Битяк наголошує, що принципи державної служби є ключовими, вихідними ідеями для інституту державної служби, основою його побудови, визначальними для суспільних, державно-службових відносин, витікають із них і відбивають їх закономірності [11, с. 12]. Законодавець вказує, що державна служба здійснюється з дотриманням таких принципів: 1) верховенства права – забезпечення пріоритету прав і свобод людини і громадянина відповідно до Конституції України, що визначають зміст та спрямованість діяльності державного службовця під час виконання завдань і функцій держави; 2) законності – обов'язок державного службовця діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України; 3) професіоналізму – компетентне, об'єктивне і неупереджене виконання посадових обов'язків, постійне підвищення державним службовцем рівня своєї професійної компетентності, вільне володіння державною мовою і, за потреби, регіональною мовою або мовою національних меншин, визначеною відповідно до закону; 4) патріотизму – відданість та вірне служіння Українському народові; 5) доброчесності – спрямованість дій державного службовця на захист публічних інтересів та відмова державного службовця від превалювання приватного інтересу під час здійснення наданих йому повноважень; 6) ефективності – раціональне і результативне використання ресурсів для досягнення цілей державної політики; 7) забезпечення рівного доступу до державної служби – заборона всіх форм та проявів дискримінації, відсутність необґрунтованих обмежень або надання необґрунтованих переваг певним категоріям громадян під час вступу на державну службу та її проходження; 8) політичної неупередженості – недопущення впливу політичних поглядів на дії та рішення державного служ-

бовця, а також утримання від демонстрації свого ставлення до політичних партій, демонстрації власних політичних поглядів під час виконання посадових обов'язків; прозорості – відкритість інформації про діяльність державного службовця, крім випадків, визначених Конституцією та законами України; 9) стабільності – призначення державних службовців безстроково, крім випадків, визначених законом, незалежність персонального складу державної служби від змін політичного керівництва держави та державних органів. Сутнісна логіка таких концептуальних принципів державної служби, є цілком виправданою, однак вони потребують системної законодавчої конкретизації.

Доречно наголосити, що право на державну службу тісно пов'язане із вступом на таку службу. Закон України «Про державну службу» (ст. 19) встановлює, що право на державну службу, по-перше, мають повнолітні громадяни України, які вільно володіють державною мовою та яким присвоєно ступінь вищої освіти не нижче: 1) магістра – для посад категорій «А», «Б»; 2) бакалавра, молодшого бакалавра – для посад категорії «В»; по-друге, має обмеження особа, яка: досягла шістдесятип'ятирічного віку; в установленому законом порядку визнана недієздатною або дієздатність якої обмежена; має судимість за вчинення умисного злочину, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку; відповідно до рішення суду позбавлена права займатися діяльністю, пов'язаною з виконанням функцій держави, або займати відповідні посади; піддавалася адміністративному стягненню за корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення – протягом трьох років з дня набрання відповідним рішенням суду законної сили; має громадянство іншої держави; не пройшла спеціальну перевірку або не надала згоду на її проведення; підпадає під заборону, встановлену Законом України «Про

очищення влади» [12]; по-третє, під час реалізації громадянами права на державну службу не допускаються будь-які форми дискримінації, визначені законодавством; по-четверте, особа, яка претендує на зайняття посади державної служби, повинна відповідати таким загальним вимогам: 1) для посад категорії «А» – загальний стаж роботи не менше семи років; досвід роботи на посадах державної служби категорій «А», «Б» або на посадах не нижче керівників структурних підрозділів в органах місцевого самоврядування, або досвід роботи на керівних посадах у відповідній сфері не менш як три роки; вільне володіння державною мовою, володіння іноземною мовою, яка є однією з офіційних мов Ради Європи; 2) для посад категорії «Б» у державному органі, юрисдикція якого поширюється на всю територію України, та його апараті – досвід роботи на посадах державної служби категорій «Б», «В» або досвід служби в органах місцевого самоврядування, або досвід роботи на керівних посадах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності не менше двох років, вільне володіння державною мовою; 3) для посад категорії «Б» у державному органі, юрисдикція якого поширюється на територію однієї або кількох областей, міста Києва або Севастополя, та його апараті – досвід роботи на посадах державної служби категорій «Б» чи «В» або досвід служби в органах місцевого самоврядування, або досвід роботи на керівних посадах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності не менше двох років, вільне володіння державною мовою; 4) для посад категорії «Б» в іншому державному органі – досвід роботи на посадах державної служби категорій «Б» чи «В» або досвід служби в органах місцевого самоврядування, або досвід роботи на керівних посадах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності не менше одного року, вільне володіння державною

мовою; 5) для посад категорії «В» – наявність вищої освіти ступеня молодшого бакалавра або бакалавра, вільне володіння державною мовою; по-п'яте, спеціальні вимоги до осіб, які претендують на зайняття посад державної служби категорій «Б» і «В», визначаються суб'єктом призначення з урахуванням вимог спеціальних законів; по-шосте, особи, які претендують на зайняття посад державної служби категорії «А», мають відповідати типовим вимогам (включаючи спеціальні), затвердженим Кабінетом Міністрів України.

У контексті пропонування вимог при реалізації права на державну службу, видається доцільним: по-перше, забезпечити належні умови вивчення претендентами на посади державної служби, державними службовцями іноземних мов; по-друге, забезпечення конкретизації професійної освіти до зайняття посад державної служби (наприклад, юридична, економічна освіта, освіта в сфері державного (публічного) управління тощо. Також, слід відзначити, що вступ на державну службу здійснюється шляхом призначення громадянина України на посаду державної служби за результатами конкурсу. При цьому, особа, яка вступає на посаду державної служби вперше, набуває статусу державного службовця з дня публічного складення нею Присяги державного службовця, а особа, яка призначається на посаду державної служби повторно, – з дня призначення на посаду.

З правової точки зору, слідуючи змісту норм Закону України «Про державну службу» (ст. 31), на посаду державної служби призначається переможець конкурсу на підставі рішення, яке приймається: 1) на посаду державної служби категорій «А» – суб'єктом призначення, визначеним Конституцією та законами України, у порядку, передбаченому Конституцією України, цим та іншими законами України; 2) на посади державної служби категорій «Б», «В» – керівником державної служби. Одна-

че не допускається призначення на посаду державної служби особи, яка буде прямо підпорядкована близькій особі або якій будуть прямо підпорядковані близькі особи, а також у випадках, передбачених законодавством про запобігання корупції [13], [14], [15].

Здійснення права на державну службу провадиться на підставі акту про призначення приймається у вигляді указу, постанови, наказу (розпорядження), рішення, залежно від категорії посади, відповідно до законодавства. Копія акта про призначення на посаду видається державному службовцю, ще одна копія зберігається в його особовій справі.

З прийняттям такого акту, набрання ним чинності, особа, які приймається на державну службу набуває правосуб'єктності державного службовця [16, с. 310-370], яка є спеціальною трудовою правосуб'єктністю [17, с. 186–191]. Із правом на державну службу пов'язана ціла низка інших трудових прав, пов'язаних із службовою кар'єрою, оплатою праці, робочого часу, часу відпочинку, охорони праці, заохоченням, соціальними гарантіями, а також обмеженнями, заборонами, понесенням дисциплінарної та матеріальної відповідальності. Закономірно, що в умовах інституційних змін, важливого значення набувають питання щодо якісної моделі підвищення кваліфікації, професійності державних службовців відповідно до сучасних вимог. Відповідним науковим базисом наразі з цих питань виступає Національна академія державного управління при Президентіві України, яка потребує якісного реформування, урахування сучасні тенденції державної служби, посилення управлінських, правових та економічних знань державними службовцями.

Припинення права на державну службу зумовлено низкою підстав припинення державної служби. Закон України «Про державну службу» (ст. 81) передбачає, що державна служба припиняється: у разі втрати

права на державну службу або його обмеження; у разі закінчення строку призначення на посаду державної служби; за ініціативою державного службовця або за угодою сторін; за ініціативою суб'єкта призначення; у разі настання обставин, що склалися незалежно від волі сторін; у разі незгоди державного службовця на проходження державної служби у зв'язку із зміною її істотних умов; у разі досягнення державним службовцем 65-річного віку, якщо інше не передбачено законом; у разі застосування заборони, передбаченої Законом України «Про очищення влади».

З огляду на процес гармонізації законодавства України із положеннями законодавства Європейського Союзу в рамках виконання Україною Угоди про асоціацію [18], важливо враховувати досвід ЄС у правовому регулюванні державної служби. Як зазначає Л. В. Прудіус, «гармонізація державної служби шляхом відповідності законодавства у сфері державної служби міжнародним стандартам та нормам ЄС є необхідною умовою для дотримання цінностей ЄС, наближення державної служби до європейських принципів, які висуваються до країн - кандидатів на вступ до ЄС, а також принципів «належного врядування», які закріплені рішеннями Ради Європи, що сприятиме подальшому членству України в ЄС» [19, с. 72]. Водночас потрібно пам'ятати, що державна служба в ЄС також перебуває у процесі реформування у відповідності з сучасними викликами та інтеграційними та дезінтеграційними процесами в самому ЄС. Аналізуючи результати реформування державної служби в ЄС, вченими, з одного боку, наголошується на якісних змінах у побудові її діяльності, висловлюються спостереження про підвищення ефективності європейської держслужби за рахунок процесів децентралізації. А з іншого боку, зазначається, що такі зміни у процесах державного управління ще не свідчать, що державна служба системно покращилася у складі 27 дер-

жав-членів ЄС, а просто стала іншою [20, с. 251].

Основним актом законодавства ЄС у сфері державної служби є Регламент № 31, прийнятий в 1962 році, зі змінами та доповненнями [21]. Так, до нього вносилися зміни, але цей акт стабільно діє вже півстоліття, тоді як в Україні майже за чверть століття вже було три закони «Про державну службу». Очевидно, що плинність законодавства про державну службу не сприяє підвищенню її ефективності, професійності, якісно-му і сучасному законодавчому забезпеченню та прогнозованості.

З огляду на зазначене, право на державну службу є основоположним, системним, конституційним правом громадян на зайняття посад державної служби у порядку та на умовах передбачених законодавством.

Основними особливостями права на державну службу є наступні: це системне, конституційне право; впливає із змісту права на працю; правомочними особами є виключно громадяни України; передбачає зайняття особою посади державної служби; передбачає спеціальну процедуру реалізації, гарантування та правової охорони; зумовлює виникнення, зміну, припинення службово-трудова правовідносин; передбачає набуття правомочною особою правосуб'єктності державного службовця; характеризується спеціальною процедурою припинення; підлягає державному нагляду та громадському контролю.

Законодавче забезпечення права на державну службу варто провадити шляхом внесення системних змін до проекту Трудового кодексу України [22], який знаходиться на розгляді у Верховній Раді України та готується до другого читання, а також шляхом розробки та ухвалення нової демократичної моделі Закону України «Про державну службу» на основі національного та міжнародного досвіду.

Ураховуючи викладене, основними тенденціями удосконалення права на державну службу є наступні: 1) розробка сучасної, ефективної реформи державної служби; 2) узгодження трудового законодавства та законодавства про державну службу; 3) забезпечення мотивації та професіоналізації державної служби, у тому числі у частині вимог щодо знання іноземних мов та професійної освіти; 4) забезпечення ефективності, відкритості та доступності механізмів реалізації, гарантування та правової охорони права на державну службу; 5) забезпечення відкритості, прозорості запроваджених заборон та обмежень щодо державної служби; 6) посилення ефективності прав, які впливають із змісту права на державну службу; 7) посилення ефективності існуючої моделі правосуб'єктності державних службовців; 8) посилення ефективності державного нагляду та громадського контролю.

Список використаних джерел

1. *Іншин М. І.* Проблеми правового регулювання праці державних службовців України: автореф. дис... д-ра юрид. наук: 12.00.05 / М. І. Іншин ; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2005. – 39 с.
2. *Петришин О. В.* Правовий режим державної служби: питання загальної теорії: автореф. дис... д-ра юрид. наук: 12.00.01 / О. В. Петришин ; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. – Х., 1999. – 36 с.
3. *Костюк В. Л.* Інституційні новачі державної служби через призму новітнього законодавства: науково-теоретичний аспект / В. Л. Костюк // Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки. – 2016. – Т. 181. – С. 26–32.
4. *Конституція України* від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

5. *Про державну службу* : Закон України від 16 грудня 1993 року №3723-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 52. – Ст. 490.
6. *Про державну службу* : Закон України від 17 листопада 2011 року № 4050-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 26. – Ст. 273.
7. *Про державну службу* : Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 4. – Ст. 43.
8. *Кодекс законів про працю України* від 10 грудня 1971 року № 322-VII (у редакції від 01.08.2017 р.) // Відомості Верховної Ради УРСР – 1971. – № 50. – Ст. 375.
9. *Костюк В. Л.* Конституційне право на працю у новітніх умовах сьогодення: науково-правовий аспект / В. Л. Костюк // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 2(10) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n2/14kvlnpa.pdf>.
10. *Лаврінчук І. П.* Правовий статус державного службовця як учасника трудових правовідносин: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.05 / І. П. Лаврінчук ; Київ. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 1999. – 20 с.
11. *Битяк Ю. П.* Державна служба в Україні: проблеми становлення, розвитку та функціонування: Автореф. дис... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / Ю. П. Битяк ; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. – Х., 2006. – 40 с.
12. *Про очищення влади* : Закон України від 16 вересня 2014 року № 1682-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 44. – Ст.2041.
13. *Про засади запобігання і протидії корупції* : Закон України від 7 квітня 2011 року № 3206-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 40. – Ст. 404. (втратив чинність)
14. *Про запобігання корупції* : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 49. – Ст. 2056.
15. *Про Національне антикорупційне бюро* : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1698-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 47. – Ст. 2051.
16. *Клемпарський М. М.* Проблеми правового регулювання статусу державних службовців як суб'єктів трудового права України: монографія / М. М. Клемпарський. – Харків : Ніка-Нова, 2014. – 428 с.
17. *Костюк В. Л.* Правосуб'єктність у трудовому праві: проблеми теорії та практики : Монографія / В. Л. Костюк. – К. : Видавець Карпенко В. М., 2012. – 464 с.
18. *Трудовий кодекс: законопроект, реєстр.№1658 від 20.05.2015р., внесений Гройманом В. Б., Денисовою Л. Л., Папієвим М. М., Кубівим С. І.* / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=1658&skl=9.
19. *Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони* : Закон України від 16.09.2014 № 1678-VII [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1678-18>.
20. *Прудіус Л. В.* Гармонізація державної служби України з міжнародними стандартами та нормами ЄС / Л. В. Прудіус // Аспекти публічного управління. - 2016. - № 6-7. - С. 66-76. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aplup_2016_6-7_10.
21. *Detmke C., Moilanen T.* Civil Services in the EU of 27: Reform Outcomes and the Future of the Civil Service. – Peter Lang, 2010. – 290 p.
22. *REGULATION No 31 (EEC), 11 (EAEC)*, laying down the Staff Regulations of Officials and the Conditions of Employment of Other Servants of the European Economic Community and the European Atomic Energy Community // OJ, P 045, 14.6.1962, p. 1385

Костюк В. Л., Яцкевич І. І. Конституційне право на державну службу через призму новітнього законодавства: науково-теоретичний аспект

У науковій статті досліджуються проблеми інституційних новацій права на державну службу через призму новітнього законодавства. Проаналізовано ключові проблеми реалізації цього права в умовах сьогодення. Акцентовано увагу на теоретико-правовому аналізі положень нової редакції Закону України «Про державну службу». Окреслено систему інституційних засад з питань права на державну службу, механізмів реалізації, гарантування, правової охорони. Визначено основні особливості права на державну службу. Визначено тенденції удосконалення права на державну службу.

Ключові слова: державна служба; право на державну службу; державний службовець; правосуб'єктність державного службовця; права та обов'язки; відповідальність; припинення державної служби.

Костюк В. Л., Яцкевич І. І. Конституционное право на государственную службу в контексте современного законодательства: научно-теоретический аспект

В научной статье исследуются проблемы институциональных новаций права на государственную службу через призму нового законодательства. Проанализированы ключевые проблемы реализации этого права в современных условиях. Акцентируется внимание на теоретико-правовом анализе положений новой редакции Закона Украины «О государственной службе». Определены систему институциональных основ по вопросам права на государственную службу, механизмов реализации, обеспечения, правовой охраны. Определены основные особенности права на государственную службу. Определены тенденции совершенствования права на государственную службу.

Ключевые слова: государственная служба; право на государственную службу; государственный служащий; правосубъектность государственного служащего; права и обязанности; ответственность; прекращения государственной службы

Kostiuk V., Yatskevich I. Constitutional right to public service through the prism of the latest legislation: the scientific and theoretical aspect

In the scientific article the problems of institutional innovations of the law on civil service are investigated through the prism of the latest legislation. The key problems of realization of this right in the present conditions are analyzed. The article focuses on theoretical and legal analysis of the provisions of the new wording of the Law of Ukraine "On Civil Service". The system of institutional foundations on issues of the right to public service, mechanisms of realization, guarantee, legal protection is outlined. The right to the civil service is a fundamental, systemic, constitutional right of citizens to take up positions of the civil service in the order and under the conditions stipulated by the legislation.

Key words: public service; right to civil service; civil servant; legal personality of a civil servant; rights and obligations; responsibility; termination of civil service.